

טוב הקהילה

נ"ד

חקת
ה' תמוז תשפ"ו

המסע לפרויקט ודשלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 7:12
מוצ"ש"ק 8:30
ר"ת 9:05

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת ש"א 8:11 | סו"ת א' 9:41
סו"ת ש"ב 9:04 | סו"ת ב' 10:16

גליון מס':
840

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרב"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

ובשם שה'טומאה' שב'עולם' יש לה 'טהרה' ועל ידה ניתן שוב הזוכה להתקרב אל הקודש ואל המקדש, כמו כן יש לה'טומאה' שב'נפש' 'טהרה', והיא ה'תשובה', גם על ידה יוסר המסך המבדיל בין החוטא לבוראו, ושוב יאירו עיני שכלו לקרבו אל הקדושה.

אולם 'טהרה' זו הנקראת 'תשובה' צריכה להיות מתוך חרטה גמורה מעומק הלב, באופן שהיודע תעלומות יעיד על השב שלא ישוב לחטוא עוד (וכלשון הרמב"ם בהלכות תשובה פ"ב ה"ב), ולזה צריכים סייעתא דשמיא מרובה, אמת הדבר שכל תשובה כפי מה שהיא עושה רושם על האדם, אבל ביטול כל רושם החטא הוא רק בכח תשובה שלימה ואמיתית.

לדבר זה כִּנְיָה תורה כשהכפילה דין 'טהרת טומאת מת', לרמוז כִּנְיָה על דין 'טהרת טומאת מת' שב'נפש', כי 'טהרה' זו צריכים לרוב לעשותה שוב ושוב עד שזוכים ל'טהרה' גמורה ולתשובה אמיתית, ורק צדיקים וברי לבב זוכים לטהרה גמורה בקיומה בפעם אחת, ולכן מתחילה מורים לכל אחד להתחטא ולהיטהר, ואחר כך אומרים לו 'ואם לא יתחטא', היינו שלא זכה לתשובה שלימה, ועדיין אין נשמתו צחה וזכה, יעשה שוב תשובה, וככה יעשה פעם אחר פעם עד אשר ירחמו עליו מן השמים, ויִזְכּוּ אותו בתשובה רצויה.

כיון שכן מה טוב לו לאדם שיעמוד בתוקף על המשמר שלא יכשל מלכתחילה בחטא, כי אם יכשל ח"ו לא יזכה במהרה לסלק הכתם המכוער שגרם.

והאמת שכבר הזהירו לנו חז"ל על כך באמרם (יומא פה:): 'האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה', ופירשו המפרשים שאין 'מסייעין' לו מן השמים לשוב. כי כדי לזכות לרגשי חרטה הנדרשים לתשובה מעולה צריכים לסייעתא דשמיא, וזאת אין נותנים כי אם לזה שלא התנחם מלכתחילה עם ה'תשובה' שיעשה בעתיד.

ולדברינו יכולים לפרש עוד כוונה במאמרם על האומר 'אחטא ואשוב' שאין מספיקים בידו לעשות תשובה', שאין בידו ידיעה מספקת מהי ה'תשובה' הנדרשת כדי לסלק רושם החטא מכל וכל, ועד כמה קשה להשיגה, רק מפני כן ביכולתו להתנחם עם התשובה. אבל זה שדעתו רחבה מבין שלא במהרה יזכה החוטא להרהורי תשובה כִּנְיָה, ומתוך כך יתיירא מן החטא ולא יכשל במהרה...

השי"ת יהיה בעזרתו שלא ניכשל בשום חטא, ושנוכה לתשובה זכה ואמיתית.

להתיירא מן החטא

הנגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים: הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי וטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר: כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן ה' טמא ונקרחה הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו: (וי', יא - יג)

...

הנה כל המתבונן במקראות אלו רואה שהתורה חזרה ארבעה פעמים בזה אחר זה על הוראתה שטהרת טמא מת היא ע"י הזאת מי פרה, כי עצם הדין כבר נוכל לדעת מהכתוב הראשון וממחצית הכתוב השני, רק ממה שאמרה 'הנגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים. הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר' כבר נוכל לדעת הדין בכל פרטיו, הן גורמי הטומאה והן פרטי הטהרה. ומובן מאליו שכל עוד שלא טיהר הטמא את עצמו הוא נשאר בטומאתו, ולמה לו להכפיל את הדברים ב'תנאי כפול' ולומר שוב 'ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי, לא יטהר'? גם זאת אנו יודעים מכבר שאסור לו לטמא להיכנס למקדש ממקרא שכתוב (ויקרא יב, ד): 'בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבוא', כך שאין כל חידוש גם במקרא השלישי האומר ש'כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן ה' טמא' וגו' כי מי נדה לא זרק עליו, ואין בו כי אם חזרה נוספת על עצם הדין שהנגיעה במת מטמא וטהרתו תלויה בהזאת מי פרה, ושוב חזר וכפל הדברים ברביעית בהפסוק 'טמא יהיה עוד טמאתו בו' - כי פשיטותא היא זו שהוא טמא אחר שנטמא ולא טיהר את עצמו. והדבר אומר דורשני.

כדי ליישב הדברים בדרך המוסר, נזכיר מה שמובא בספרים הקדושים, שכל דבר שיש ב'עולם' יש דוגמתו גם ב'שנה וב'נפש'. ולדבריהם, מאחר שיש 'מיתה' ב'עולם' בהכרח יש דוגמתה ב'נפש', ומהי דוגמתה? 'רשע!', שהרי כך אמרו חז"ל (ברכות יח:): 'רשעים בחייהם קרויים מתים!' ומעתה כשם שהמת טמא ומטמא כך גם הרשע טמא ומטמא! ומי גרם לו כך? חטאיו! כל חטא משרה על החוטא רוח רעה, ונעשה על ידו מסואב וטמא. וכשם שהטומאה ש'בעולם' מרחיקה את האדם מן הקודש ומן המקדש, כך מרחיקה הטומאה שב'נפש' את האדם מהקב"ה - מקור הקדושה, כי כל חטא גורם מסך המבדיל בין החוטא לבוראו, וגורם שלא יהיה לו חפץ בעסק התורה ובעבודת הבורא, והרי הוא ממש ככסיל ההולך בחושך, מבלי לדעת מה מוטל עליו לעשות, ולשם מה בא לעולם.

טיב המערכת

ולא היה מים

יהודי אחד חלה ל"ע במחלה קשה, כל מה שביכולתו עשה כדי להירפא, הוא פנה אל טובי הרופאים והוציא הון רב על תרופות, כמובן גם את התפילות לא נזח, הוא ומשפחתו וכל מכריו הרבו בתפילות לרפואתו השלמה, וביום מן הימים שלח לו הקב"ה ישועה בדמות תרופה חדש שהצילה את חייו, לאחר שנפא אסף האיש את כל מכריו לטעודת הודאה רבתי, הוא סיפר ותאר את כל השתלשלות הדברים, מתחילת המחלה, דרך כל הרופאים וסוגי התרופות שניסה, ועד לישועה הגדולה, הוא כמובן זכר להודות לכולם על רוב תפילותיהם, ולבסוף הודה לקב"ה במילים נרגשות שהצילו ממוות לחיים! אכן מרגש..

ויבואו בני ישראל מדבר צין.. ותמת שם מרים.. ולא היה מים לעדה, ויקהלו על משה ועל אהרן.. ויבוא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אוהל מועד, ויפלו על פניהם, אנו בטוחים שכשמשה רבינו ואהרן הכהן שמעו את צערו של בני ישראל שאין להם מים לשתות, כאב להם הדבר מאוד, ולבאורה היו צריכים לנסות להמציא מים לעם הצמא, אלא שבאותו זמן משה ואהרן עשו משהו אחר, הם נפלו על פניהם, כלומר התפללו לך' שישלח את ישועתו, והגמרא מלמדת אותנו ש'אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון', ואם משה ואהרן כן נפלו על פניהם, סימן שידעו שתפילתם תיענה.

זה שמשה ואהרן התפללו להשי"ת בעת צרה והיו בטוחים שתפילתם תיענה - אינו חידוש כלל, אבל התורה מספרת זאת לנו כדי שגם אנו נלמד ממעשיהם ונדע מה צריך יהודי לעשות בשעת צרה, ואמנם כולנו מאמינים בני מאמינים, אבל אם ח"ו מתרגשת על אדם צרה הוא מנסה קודם את כל ההשתדלויות הגשמיות, פונה לרופאים ומנסה לעשות כל שביכולתו, ורק אם אינו מצליח אזי הוא פונה בתפילה להשי"ת: 'רק אתה יכול להושיעני'.. אבל כאן אנו לומדים שצריך מיד לפנות בתפילה להשי"ת ולהיות בטוחים בישועתו, כי 'הבוטח בהשם חסד יסובבנו'.

(ע"פ: 'טיב התורה' - חוקת)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א במספר מיוחד וישיר באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

נכתב ע"י הר"ר מאיר רובינשטיין שליט"א

הלכות נשיאות כפים - הגונע לישראלים

משרשי המצוה, שחפץ השם בטובו הגדול לברך עמו על ידי המשרתים החונים תמיד בית ה', וכל מחשבתם בדקה בעבודתו ונפשו כל מעשיהם ויהי נועם ה' עליהם, ואל תמהה לאמור ולו ויתברכו ה' בברכתם יצו אתם את הברכה ואין צורך בברכת הכהנים, כי כבר הקדמתי לך פעמים רבות כי בכח הכשר מעשינו תחול הברכה עלינו, כי ידו ברוך הוא פתוחה לכל שואל בהיותו מוכשר ומוכן לקבלת הטוב, ועל כן כי בחר בנו מכל העמים ורצה שנוכה בטובו והזירנו וזנונו להכין מעשינו ולהכשיר גופנו במצוותיו להיותנו ראויים אל הטוב, גם צונו בטובו הגדול לבקש ממנו הברכה ושנשאל אותה על ידי המשרתים הטהורים כי כל זה יהיה זכות לנפשותינו ומתוך כך נוכח בטובו (ספר החינוך ע"ה)

ב. כתב בספר הרדים, מצות עשה לברך כהן את ישראל, שנאמר כה תברכו את בני ישראל, וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה', הם נמי בכלל המצוה עכ"ל, (לפי זה מה שאין המתברכים הישראלים מברכים הברכה הוא דוח מצוה הבאה שלא על ידי מעשה, שאין מברכים).

ג. מבואר בדבריו דגם הישראל השומע ברכת כהנים מקיים המצוה כמו הכהנים, ולכן אם נמצא אדם בבית הכנסת בשעה שקראו לכהנים לברך, אסור לו לצאת אם עדיין לא שמע ברכת כהנים ביום זה, והדמבטל בזה מצות עשה הנ"ל, וכן מפסיק הברכה שהק"ה צוה לכהנים לברך את ישראל.

ד. הנמצא בבית הכנסת ולא הקטיב כראוי לחלק מברכת הכהנים, ואפילו החסיר רק תיבה אחת, יש להסתפק אם קיים מצות עשה שיש על הישראל להתברך, אבל אם הסיח דעתו לגמרי מהברכה ומפנה לבו לדבר אחר, לא קיים המצוה (הליכות שלמה).

ה. ברכת כהנים צריך להיות פנים כנגד פנים, כדכתיב כה

תברכו את בני ישראל 'אמור להם' היינו כמו שאחד אומר לחבירו, ולכן מי שעומד אחורי הכהנים אינם בכלל ברכה, [אפילו שנה אחר אחר הכהנים], דמראים בעצמם שאין הברכה חביבה להם מדלא הלכו לקבל הברכה פנים אל פנים, [וכן השי"צ יראה לעמוד לפני הכהנים (הליכות שלמה)].

ו. עם שאחורי הכהנים לאו דוקא, אלא שהוא הדין אם הוא בעיר ויושב בביתו ואינו הולך לבית הכנסת גם כן אינו בכלל ברכה, ואפילו ביתו היה עומד נגד פני הכהנים, מדאין הברכה חשובה לפניו לבוא ולשמוע.

ז. והוא הדין כשעומדין בצדדי הכהנים, אפילו אינו אחוריהם ממש אלא משוכים לצדדים כיון שעכ"פ הוא מאחוריהם אינו בכלל ברכה, ואפילו אינו מפסיק דבר בינם לבין הכהנים, ולפ"ז אותן העומדים בכותל מזרחי והארון הקודש בולט קצת לביהכ"נ, והכהנים עומדים לפניו אינו בכלל ברכה, דעומדים בצדדים שאחורי הכהנים.

ח. אבל אם עומדים בצדדים בשוה עם הכהנים, הרי הם בכלל ברכה.

ט. ועד דאע"פ שכתבנו דצדדין ממש הם בכלל ברכה כמו צדדין שלפניו, מכל מקום יש חילוק ביניהם והוא, דבצדדין שלפניו צריך שיהיה פניו לצד מזרח דוקא, ובצדדין ממש מסתברא דינו מועיל לצד מזרח, דפנים נגד פנים לומדים בנמרא מ'אמור להם' כאדם שאומר לחבירו, וזה לא שכיח כלל ששני אנשים ישבו בשוה ממש ומדברים, וזה יהיה פניו פונה לצד מזרח וזה יהיה פניו פונה לצד מערב, ולכן צריך לצדד פניו לצד הכהנים (בד"ץ).

י. וכל זה לאו רק באינם אנוסים, אבל אם הם אנוסים כגון עם שבשדות שטרודים במלאכתם, ואינם יכולים לבוא לבית הכנסת, הרי הם בכלל ברכה, [וי"א הוא הדין אם עומדים אחורי הכהנים ואינם יכולים לבוא לפני הכהנים מחמת שאסור לעבור לפני המתפלל וכדומה, ברי דם כאנוסים, והם בכלל ברכה].

יא. לא יביטו ולא יסיחו דעתם בשעת הברכה, אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה, וצריך לכוון לבו לקבל הברכה כדבר ה', כמו בכל מצות עשה דאורייתא, דמצוות צריכות כוונה, אמנם אם לא כוון אפילו שאינו בכלל המצוה, מכל מקום הוא בכלל

הברכה. **יב.** בשעה שמברכין אין לומר שום פסוק, אלא ישתקו ויכוונו, כלום יש עבד שמברכין אותו ואינו מאוין.

יג. באמצע ברכת כהנים אסור ללמוד (ט"ה), וכן אין להפסיק לקדיש וקדושה, דכיון דהקב"ה עומד בעצמו שם ומסכים לברכתם (הליכות שלמה).

יד. יחיד העומד בתפילת שמונה עשרה, והגיע השי"צ לברכת כהנים, ישתק ויכוון לברכתם ולא יענה אמן, ואפילו עומד אחורי הכהנים (טוב שישתק מתחילת הברכה) [שם].

טו. ואם מתפלל בשוה עם השי"צ, וסיים עם השי"צ ברכת מודים מפסיק לשמוע ברכת כהנים ועונה אמן כמו שיתבאר לקמן לגבי השי"צ.

טז. אין עונים באמצע פסוקי דזמרה 'אמן, כן יהי רצון' על שמיעת פסוקי ברכת כהנים מפי השי"צ כשאין כהן.

יז. השי"צ שמקריא פסוקי ברכת כהנים, יש לו לאמרם בקול ולא בלחש, ואם לא שמעו הכהנים אחד התיבות מפי השי"צ, יכול השי"צ לחזור ולאמרה, ואפילו אם אירע לו כן באמירת שם ה', כדי שישמעו הכהנים ויאמרו אחוריו כראוי (ט"ה).

יח. לענין אם השי"צ עונה אמן, דעת המשנה ברורה דאם מתפלל מתוך הסיודר ומובטח לו שלא תתבלבל דעתו רשאי לענות אמן, דאמן זה אינו חשיב הפסק דהוא צורך תפלה, ועל אמן של הברכה אשר קדשנו בקדושתו וכו' יש מחמירין שבכל אופן לא יענה משום הפסק בתפלה, משא"כ אמן של הברכת כהנים עצמו דינו הפסק דהוא מורה על קבלת הברכה, ואולם דעת השו"ע הרב דעונה אמן גם על הברכה של ברכת כהנים, [וכן הל' שיש' גם לחיד הטהומד באמצע תפילתו לפני ברכת כהנים שלום].

יט. בשעת ברכת כהנים לא יסתכלו לא בפני הכהנים ולא בדיהם, והטעם הוא כדי שלא יסיחו דעתם מהברכה וכו' שלא יסתכלו במקום אחר, ומן הדין אינו אסור אלא בהסתכלות מרובה שיכול לבוא לידי היסח הדעת, אבל ראיא קצת מותר, [דדוקא בזמן המקדש שהיו מברכין בשם המפורש והשכינה היתה שורה על ידיהם היה אסור אפילו ראיא קצת] ומכל מקום נהגים גם עכשיו זכר למקדש שלא להביט בהם כלל.

טיב הבנין חטא מי מריבה היה מה שלא לימדו משה ואהרן לבני ישראל גודל כוח התפילה

י"א ביאורים בענין חטא מי מריבה בפרשתן כתיב (במדבר כ. יד), 'ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמרו להם שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים, ויום משה את ידו ויך את הסלע במטוה פעמיים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעיורם, ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם, המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם'.

נחלה עם לשון קדשו של האור החיים הקדוש: "פרשה זו רב עליה כל מפרשי התורה!" כלומר, כל מפרשי התורה נחלקו בפרשה זו, בביאורם מה היה החטא של מי מריבה. והאור החיים הולך ומנה עשרה ביאורים עשירים בזה מפרשי התורה, רש"י והאבן עזרא, רמב"ם רבינו חננאל ורמב"ן ועוד. אך האור החיים דוחה בקושיות את כל עשרה פירושים אלו, ומחדש בעצמו ביאור י"א בארוכה.

שלא יוכלו להתפלל באופן הראוי. מה עשו, התחילו לדבר בלשון נענן, כדי שכלל ישראל יתפללו שיובו לנצח את ה' כנענים", והם הרי אינם כנענים, וממילא לא יתקבל ח"ו תפילתם. רק לאחר שהיה להם עצה זו, באו ללחממה עם ישראל. אך לולי עצה זו, לא היו מעינים לבוא במלחמה עם ישראל, מאחר שגדול כוחם ורב חילם בתפילה לפני השי"ת.

הגדול של דיבורי התפילה, כלשון הפסוק (במדבר כ. ח) 'ויקהל את העדה אתה ואהרן אחיך - ודברתם אל הסלע לעיניהם', ומאחר שלא קיים ציווי הקב"ה, להכניס בבני ישראל האמונה בכוח התפילה, לכן היה גם הוא ראוי לעונש עב"ד.

את בני ישראל בתפילתם

עד כמה פוחדים ויראים אומות העולם מכוח התפילה שיש לכלל ישראל לבד התחבולה שעשו העמלקים כדי לבלבל את בני ישראל בתפילתם עוד אנו רואים בהמשך פרשתן גודל כוח התפילה, במה שנאמר אצל מלחמת עמלק (במדבר א. א-א), 'וישמע הכנעני מלך ערד יושב הגלב' כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי, וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן נתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם'.

ופירש"י, 'וישמע הכנעני' - שמע שמת אהרן ונסתלקו עניי כבוד. ועמלק מעולם רצועת מרדות לישראל, מזומן בכל עת לפורענות. 'יושב הגלב' - זה עמלק, שנאמר (במדבר יג. ט) 'עמלק יושב בארץ הגלב'. ושינה את לשונו לדבר בלשון כנעני, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת 'כנענים' בידם והם אינם כנענים. ראו ישראל לברשיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל סתם, שנאמר אם נתן נתן את 'העם' הזה בידי'.

לולי התחבולה לא היו מעינים העמלקים להילחם עם בני ישראל שיש להם כוח התפילה

למה נגורה הגזירה גם עליו שימות ולא יוכל להיכנס לארץ ישראל, מפני חטא מי מריבה. גודל כוח התפילה הבאה לאחר לימוד התורה ומבארים מרן הנצי"ב זצוק"ל בספרו העמק דבר (בפרשת) ומרן הגה"ק רבי שלמה קלוניר זצוק"ל, שיעקר החטא של משה ואהרן במי מריבה היתה, מה שלא לימדו לבני ישראל גודל כוח הדיבור, לפעול על ידי דיבורי התפילה גדולות ונצורות.

דהנה איתא במדרש (ילקוט שפרשתן, תש"ג), 'ודברתם אל הסלע' - שנה עליו פרק אחד והוא מוציא מים מן הסלע. והכוונה בזה, שמשא ואהרן נצטוו להקהיל את בני ישראל וללמדם כדת מה לעשות בזמן 'עצירת גשמים' לאחר שיוכו להיכנס בארץ ישראל, שבעת כזאת צריכים להקהיל את כל ישראל, ולהשמיע דברי תורה והלכה לרבים, ואחר כך יתפללו ביחד תפילת הרבים, והתפילה הזאת יתקבל וירדו גשמים, כי גדול כוח התפילה ברבים, בפרט כשהיא באה לאחר הלימוד ברבים.

וזהו 'ודברתם אל הסלע', היינו שמשא רבינו ישמיע לכל קהל ישראל פרק אחד של הלכה, ואחר כך יהיו משה ואהרן השלוחי ציבור להתפלל יחד עם כל ישראל שיוכו למים, ומיד יהיה יוצא מים רבים מן הסלע בכוח התורה והתפילה, והיה מתקדש שמו הגדול ברבים, ועד כמה מועיל כוח הדיבור. ומה היה לומדים כל בני ישראל לעשות כך בזמן עצירת גשמים בארץ ישראל.

הטעם שגם אהרן הכהן נענש

אמנם בסופו של דבר כאשר התלוננו בני ישראל, הגיע משה רבינו לכלל כעס, וממילא לא היה יכול לכוון דעתו להשמיע עתה פרק של הלכה ברבים, וממילא היה סבור שכבר לא יועיל עתה התפילה ברבים, מאחר שאין כן בא לאחר לימוד התורה ברבים. ולכן לא דיבר אל הסלע ולא התפלל, רק היכה על הסלע במטוה פעמיים.

לפ"ז יובן שפיר למה נענש גם אהרן, כי הרי גם הוא נצטווה ללמד בני ישראל כוחה

אפילו כשבני ישראל נמצאים בשפל

המצב, כטנה להילחם עממה, מאחר שתמיד יש להם כוח התפילה והדברים מרפסין אנורא, שהרי כל מה שהעמלקים הגיעו דוקא עכשיו למלחמה, הוא מפני שנסתלקו עתה עניי הכבוד מהם, וסברו שכבר ניתנה רשות להילחם בישראל. נמצא שלפי דעתם של העמלקים, היו אז ישראל בשפל המדרגה, אשר בקל אפשר לנצחם חלילה על פי דרכי המלחמות. ובכל זאת הבינו שאפילו כשבני ישראל נמצאים במצב שפל כזה, אין להם מה להגיע אליהם למלחמה כל עוד שיש להם כוח התפילה. כי בכל מצב שהם רק נמצאים, יש תמיד בידם הכוח להתפלל להשי"ת השומע ומקבל תפילתם ועושה בקשתם. ולכן אפילו כשהיו בני ישראל במצב שפל זה, לא העיזו לבוא רק לאחר שנתחמום איך לבלבלם שלא יוכלו להתפלל כראוי. והוא פלא גדול! ורואים מזה עד כמה החיים מחשיבים את כוח התפילה שלנו. ויש לנו ללמוד מזה, עד כמה אנו בעצמינו צריכים להחשיב עד מאד את כוח התפילה שיש לנו בכל המצבים כולם. יעורר השי"ת, שנוכה לשמור כראוי על כוח הדיבור שלנו, להשתמש בו רק לטוב ולא למוטב ח"ו, לדבר דיבורים טובים ומחזקים בין אדם לחבירו ולא חלילה להיפך. ויהי רצון שאכן יתקבלו כל תפילותינו לרחמים ולרצון לפני אדון כל, ובפרט תפילה שכלל ישראל כבר מתפללים קרוב אלפיים שנים, "וגאלנו גאולה שלימה במהרה למען שמך", בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

רבותינו הראשונים ז"ל גילו לפנינו סוד ורמז שנרמז בריש פרשא דידן, שהתורה הקדושה תובעת את עלבונה, וזה טעם הגזירות הקשות 'גזירת אורייתא' שבגלות המד, שכולם בכלל 'חוקת התורה אשר ציווה ה' לאמר'. ואף היו מתענים על כך בערב שבת פרשת חוקת, כמ"ש המגן אברהם בהלכות תענית (סי' תקפ"ט) וזכות התורה יש לנו הצלה מכל הגזירות, עד הגאולה השלמה במהרה בימינו.

כאשר מעיד בפנינו ה"שכלי הלקט" (סדר תענית סי' רטג) בזה"ל: "בענין שריפת התורה, כתבנו זה לזכר על מה שאירע בימינו על רוב עוונותינו אשר גרמו לנו, ונשרפה תורת אלהינו, בשנת חמשת אלפים וד' שנים לבריאת עולם, ביום ששי פרשת 'זאת חוקת התורה', כעשרים וארבעה קרונות מלאים ספרי תלמוד והלכות והגדות נשרפו בצרפת, כאשר שמענו לשמע אוזן. וגם מן הרבנים שהיו שם שמענו, שעשו 'שאלת חלום' לדעת אם גזירה היא מאת הבורא, והשיבו להם: 'זאת גזירת אורייתא, ופירושו ביום ו' זאת חוקת התורה היא הגזירה, ומאות היום ואילך קבעוהו היחידים עליהם להתענות בו בכל שנה ושנה ביום ששי של פרשת זאת חוקת התורה. - תהא אפרה עלינו לכפרה כעולה על מוקדה, וערבה לבני יהודה כמנחתה וכו'". ע"כ. והוסיפו בזה הפוסקים (או"ח סי' תקפ"ג) שגם בשנות גזירות ת"ח - ת"ט נחרבו שני קהילות גדולות בישראל באותו היום וכו', עיין שם. גם בדור אחרון בשנות השואה, כאשר החושך כיסה כל הארץ, דרשה 'חוקת התורה' את עלבונה בגזירות אורייתא קדישא.

אחד מן האריות שבחבורה מגדולי וענקי הדור, שעלה על מוקדה על קידוש השם באותה גזירה קשה, ה"ה מרן הגה"ק רבי אלחנן בונם [בן מוה"ר נפתלי ביינוש] וסרמן זצוק"ל, ראש ישיבת "אהל תורה" בברנוביץ בעל "קובץ שיעורים", תלמידו הנאמן של מרן "החפץ חיים" זצוק"ל ומגדולי התורה ביכולת קדישים המפורסם שלו בראיין - שהשבע חל וימא דהילולא דילהי (ביום ששי עש"ק י"א תמוז). על סדר עלייתו על מוקדה בקידוש שמו יתברך בסילודין ובטרהה ילאה, סיפר הרב אפרים אשרי מארצות הברית, שהיה 'עד ראייה' בדבר כראותו הכל בעצמו, וזכה להינצל משם בדרך נס.

וכך סיפר בטיב אותנו מעשה נורא: בנסיעתו האחרונה של רבי אלחנן לאמריקא, הפצירו בו שם רבים ממקורביו שישארו כבר על אדמת ארה"ב, ולא ישוב לפולין ולברנוביץ, אחר שכבר החלו להישמע משם קול צחצוח חרבות, והכל התייראו ממורא הגזירה הקשה. - אך רבי אלחנן סירב להשאיר את תלמידיו האהובים ואת צאן מרעיתו לברם בימים קשים הללו. ניכר היה בו באותה עת, שיועד הוא היטב בחכמתו לקראת מה הוא הולך, ולא יאזח 'תכלית' חוזר בנסיעתו פולניה, כאשר חשקה נפשו הטהורה והנשגבה להיות במחיצתו של רבי עקיבא וחבריו, שמסרת את נפשו על קידוש ה' באהבה.

כשפריצה המלחמה הנוראה בעולם, היו בישיבת ברנוביץ כמה מאות תלמידים. תיכף עם תחילת המלחמה נפגעה העיר ברנוביץ קשות, כשהגרמנים הפציצו אותה מן האוויר. באותה עת צר ומצוק לישראל החלו בני הישיבה לנוס ולהתפזר בכל מקומות פזורותיהם, התלמידים הצעירים רובם חזרו לביתם, ואילו רבים מן הבחורים המבוגרים התחלקו לקבוצות וברחו למקומות השונים שאליהם נהרו בני הישיבות, חלק קטן מתלמידי הישיבה הגדולה לאלקים ניצל והגיע למקום מבטחים.

רבי אלחנן הי"ד ביחד עם קבוצת בחורים שדבקו בו בלב ונפש ולא אבו לעוזבו, הגיעו אחרי תלאות רבות לארץ ליטא, אל העיר קובנא הסמוכה אצל סלבודקא, בתקווה למצוא משם דרך מילוט להגר לארץ אחרת. אך בגזירת עיריין הם איחרו את המועד לדאבון לב, כאשר עד מהרה גם קובנא נכבשה על ידי הגרמנים ימ"ש זמן קצר לאחר מכן. עם הכיבוש הגרמני של קובנא, והחלו השילוחים ההמוניים [טרנספורט] למקומות ההריגה, החל רבי אלחנן זצוק"ל למסור שיעורים מסודרים במצות 'קידוש השם', כדי להכין את עצמם בהכנה דרבה ברתת וזביע להקריב את נפשם על המזבח. בין השאר עסק אז עם בניו ותלמידיו בסדר נוסח הברכה שצריך לברך בעת שמוסרים את הנפש על קידוש השם, ואימתי בדיוק יש לברך אותה.

כשהתגברה הסכנה עד מאוד, וכבר החלו להישלח חלק מתלמידיו לגיא ההריגה, היתה לו לרבי אלחנן אפשרות להציל את עצמו, אבל כהרבה מגדולי ישראל צדיקי הדור לא אבה להשאיר את תלמידיו בזמנם הקשה כצאן בלי רועה, באומרו: נוה לי ותר להיקבר חיים בתוך בני עמי, ביחד עם אחי בני ישראל הקדושים והטהורים, ובגורלם כן יהיה גורלי, וככל שנגור עליהם כן יהא גם מנת חלקי עמהם.

ובהגיע היום המר והנמנה, יום י"א תמוז תש"א לפ"ק, בעת שהיה מוסר את שיעורו בפני התלמידים במסכת נדה, פריצה לפתע אל תוכני בית המדרש פלוגת ז'נדרמים עם כלביהם האימנטיים, חמושים באלות ובנשק שלוף, ושגאו כחיות טרף על כולם להצטרף עמהם אל המבצר

מרן הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (יט, ב). ובתרגום אונקלוס: "דא גזירת אורייתא".

התשיעי שבעיר, שבו היה 'גיא ההריגה' של קובנא וסלבודקא, ונרצחו שם כשלושת אלפי איש רח"ל.

בטרם נלקח רבי אלחנן ביחד עם שאר הרבנים החשובים והתלמידים, קם ממקומו בהדרו ביישוב הדעת ובמנוחת הנפש שלמעלה מן הטבע, בהיותו כל כולו מוכן ומזומן בשלמות נפשו לקראת המעמד הגדול הנורא הוד, וביקש מן הקצין מפקד הפלוגה לשאת דברי פרידה קצרים לפני התלמידים. לאחר שנאות הקצין המרושע להמתין כמה דקות, פתח רבי אלחנן בדרשתו המרטיטה והמפורסמת [שחלק ממנה נדפס בריש ספרו הק' 'קובץ שיעורים']. הוא דיבר בשקט, מתוך מנוחת הדעת כהרגלו תמיד, כאלו לא השתנה במאומה, כאילו שממשיך באותו שיעור שאוחז עתה באמצעו...

פתח אותו דיוקן גאון וקדוש את דרשתו באש להבת שלהבת הכבושה ונצורה בלבבו, הוא לא ניסה אפילו להיפרד מבנו הקדוש רבי נפתלי הי"ד שהיה עימו, ורק דיבר לכולם בשווה, דיבורים שבקעו מנהמת לב הומה אל כל ישראל קדושים.

וכה אמר בפניהם: במרומים מחשיבים אותנו כנראה כצדיקים, כי נבחרנו לכפר בגופותינו על כלל ישראל. עלינו לעשות תשובה כראוי כעת חיה, מיד במקום, כי הזמן קצר, והדרך אל המבצר התשיעי קרובה. עלינו לדעת שקרבנותינו יעלו יותר לרצון על ידי התשובה. כדי שנוכח להיות באמת בכלל 'מקדשי השם'. נלך בשמחה ובקומה וקופה, ושלא תעלה חלילה ברעיונו שום מחשבה פסולה, שהיא כבחינת 'פיגול' הפוסל את הקרבן, כדי שיהא הקרבן כולו 'לשמה' בשלמות.

מקיימים אנו עתה את המצווה הגדולה ביותר שבתורה מצות קידוש ה'. האש אשר תבער בעצמותינו היא האש אשר תקים מחדש את עם בני ישראל, ותציל את חייהם של אחינו בית ישראל בארץ ישראל ובאמריקה. כמ"ש (תפילת נחם): 'כי אָתָּה ה' בָּאֵשׁ הִצַּתָּה וּבָאֵשׁ אָתָּה עֲתִיד לִבְנוֹתָהּ, אותה האש שהצתה היא האש שבה אתה עתיד לבנותה. אותה אש שתאכל את גופינו, היא האש שתבנה את בית מקדשנו. כל יהודי הוא לבנה של אש בבניין הבית השלישי, שהרי עלינו נאמר (תהלים מד, כג) 'כי עליך לרוחנו כל היום'. - נקבל נא עלינו את הייסורים האבהה ובשמחה, כאשר ניתן לחוש בתוהו את תוכנות הגדולה שזכינו כהיום הזה לעלות ולהתעלות על מזבח ה' כקרבנות ציבור של כלל ישראל.

עם סיום דרשתו המרטיטה לב ונפש, נדלקה אש תבערת קודש בלב כל תלמידיו ואנשי הקהילה הקדושה, וכך קמו כולם יחדיו בהשקט ובמנוחה, ויצאו כאיש אחד בלב אחד, 'חבוקה ודבוקה בך', בראש מורם ובדבקות עליון נפלא, כשרבם ומאורם הקדוש, הרועה הגאון, צועד בראשם, בשמחה עצומה ואהבה יוקדת. ולתדהמת כל הגרמנים הרשעים שעמדו סביבותיהם כמי שאינם מאמינים למראה עיניהם... צעדו להם אפוא כולם יחדיו אל גדרום העקידה בלב שמח ומתרונו, על גודל זכיותם לעבוד את השם יתברך בעבודה הגדולה ביותר, לתת את נשמתם ולהחזירה טהורה ונקיה אל מי שנתנה ליצור מחצבתה, ולעקוד עצמם כיצחק אבינו ע"ה בעקידה לפניו יתברך שמו. וקידשו שמו הגדול והנורא בחיל עוז ועצמות, במסתרי חביון הנעלם מעין כל בריה בסתר כנפי השנינה הקדושה. וכו"ו... (ישעיה סד, ב - ג) 'בְּעִשְׂוֹתָיךְ נִזְרָאת לֹא נִקְוָה יָרֵדְתָּ מִפְּנֵיךְ הַרִים נִזְלוּ, וּמַעֲלֹם לֹא שָׁמְעוּ לֹא הָאֲזִינוּ, עֵין לֹא רָאָתָּ אֱלֹקִים וְזִלְתָּךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לֹא'.

ביחד עם רבי אלחנן נרצחו עוד שלושה עשר מבני הישיבה הקדושה, וביניהם שניים מבניו ה"ה הר"ר נפתלי והר"ר צבי יהודה זצ"ל, שיצאה נשמתם בטרה הי"ד. - וכל אותם קדושים קבורים יחדיו בקבר אחים ענקי אשר בשהה הקטל קובנא, אחר שייחדו את השם הגדול והנורא. בשנת תש"ל ע"ה עלה לארץ הקודש בנו, הר"ר ג'רבי אלעזר שמחה וסרמן, הוא הגבר הוקם על, כשהקים בירושלים את ישיבת 'אור אלחנן' על שמו, המתנוססת לתפארת עולם הישיבות, לשמו ולזכרו תאוות נפש. עליהם ועל שכיוצא בהם אמרו רבותינו ז"ל בפרשתנו 'זאת חוקת התורה - גזירת אורייתא' - בפרק ואלו מגלחין (מועד קטן כח, א): "אמר רבי אמי, למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת, אף מיתתן של צדיקים מכפרת". וקיימא לן ב"פ"ק דבבא בתרא (י'): 'הרוגי מלכות אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן'. טמירין ונעלמים ברזי עליונים למעלה ממחיצת מלאכי השרת, 'חוקה חקקתי גזירה גורתי, ואין לך רשות להרהר אחריה; בסוד מיתת הצדיקים המכפרת על כל ישראל לירדות עולם.

"אֲרַךְ אֶל תַּפְסֵי דַמָּם, וְאֵל יְהִי מְקוֹם לְעֻקְתָּם. עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרֵא ה' מִשְׁמַיִם, וַיִּנְקָם נַקְמָתוֹ, וַיִּנְקָם עֲמוֹ, וַיִּנְקָם תּוֹרָתוֹ, וַיִּנְקָם דָּם עֲבָדָיו, אֲשֶׁר שָׁפְכוּ דַמָּם כְּמַיִם. כְּהַבְשָׁחְנוּ בְיַד אֲבֵי חוּזָה (דברים לב, מג) הָרַיְנוּ גוֹיִם עִמָּנוּ, כִּי דָם עֲבָדֵינוּ יָקוּם, וַיִּנְקָם וַיִּשִׁיב לְצַרְיָנוּ, וַיִּכְפַּר אֲדָמָתוֹ עִמָּנוּ" (סליחות זכור ברית, ערב ראש השנה).

סיפר הר"ה ג' רבי דב אייכל זצ"ל, מחכמי ישיבתנו "שערי השמים", והוא שמע וקיבל זאת מפי הר"ה ג' רבי שלמה בלוך זצ"ל תלמיד חביב של מרן החפץ חיים זצוק"ל, ובסוף ימיו עלה לירושלים עיר הקודש, והיה מתפלל פה בבית הכנסת הגדול "זיכרון | המשך בעמוד הבא <

סיפורי השגחה פריטיה שנגשרו ומערכת ע"י הקוראים

'שיעור בהשגחה'

מכרתי את העסק, אבל העובדים לא הסכימו לוותר על החיזוקים שהיו מקבלים ממני ביהדות ובכל מכמני החיים, ולכן הם קבעו איתי שאבוא למסור להם שיעור אחת לשבועיים. השיעור נמסר בבית הכנסת הצמוד לעסק לשעבר וכולם שמחים מהעניין, גם אני שמח שהעסק הרוחני ממשיך וגם העובדים והחברים שחפצים להתחזק תמיד בעבודת ה'.

השבוע הגעתי למקום למסור שיעור, והמארגן ניגש אלי לרכב עוד לפני שהספקתי לדומם מנוע, ואמר בהתנצלות שאין להם מפתח לבית הכנסת כי מי שהיה אמור להביא את המפתח יש לו שמחה משפחתית והוא לא באזור. הם ניסו להתקשר לכל מי שלעל להיות עם המפתח אבל אף אחד כזה לא היה באזור.

הציעו שאולי נעשה שיעור בגינה או באחד הספסלים. פתאום נזכרתי שיש בית כנסת ממול, אולי זה פתוח. ניגשנו לשם והיה נעול. רגע לפני ייאוש, נזכרתי שהרב נתן לי לפני כמה שנים את הגימטריה של הקוד כניסה לבית הכנסת, ניסינו והצלחנו בשעה טובה להיכנס ולמסור שיעור מוצלח במיוחד.

התארגנו לצאת מבית הכנסת ולפתע אזעקה צורמת מתוך בית הכנסת. מסתבר שהאזעקה הייתה דרוכה עוד לפני שנכנסנו, אבל הקב"ה השעה את ההפעלה עד לסיום השיעור. איך זה יכול להיות? לא מובן, אבל בפועל הסתובבנו בשטח והגיעו באמצע אנשים ולא הייתה אזעקה עד שסיימנו את השיעור... זה לכשעצמו נתן חיזוק עצום לחברי השיעור שהרגישו עד כמה חשוב בעיני ה' השיעור!!!

ומה גם שהמקום הזה היה יותר נוה, והוחלט שמכאן ואילך נקיים את השיעור בבית הכנסת החדש, בתאום עם הגבאים והקוד לאזעקה...

כתובת: 0526517922

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטיה מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס פקס: 0526517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה

טיב התיקון

ביאור משולב קל ונוח להבנה על 'תיקון הצות' מיוסד על דברי הפסטימים ומדרשי חז"ל

טיב הפנינים

אמרים בדרך הפשט והריבוי על 'תיקון הצות' להלביב את האדם לעבודת הבורא

טיב המוסר

תוספת ביאורים הנלמדים מהפוסקים והקטנת להפצם להעסיק בתיקון הצות

שיחות ומאמרים

בענין 'תיקון הצות' על דרך העבודה השווה לכל נפש

תיקון שלש משטרות

ליקוט מאמרי הוזהר הק' על צדק שביעיתא בגלותא עם טיב התיקון וטיב הפנינים

מאת הגה"צ המקובל

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09

מחקשים מחזמים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

ניתן להשיג גם בחנויות הספרים המובחרות

הפצת ראשית ספרים בישראל רח"ב יצחק פרידמן 03-694114

באורח רם מעלה זה התמלאו שמחה עד מאוד, הן מיהרה אל הסלון לחדרו של אביהם העשיר ובקול שמחה וצהלה בישרו: טאטע! דער ראש ישיבה איז דא! רבי אלחנן איז דא!
העשיר התמלא שמחה גדולה, ונחפו אל חדר האורחים כדי לקבל את פניו של גדול הדור, אך בנותיו מיהרו לכוון אותו אל הדלת האחורית שמאחורי המטבח ובית המבשלות, באומרם שהראש ישיבה נכנס משם כדי שלא לבלבך את השטיחים שבכניסה הראשית.
הרב דיינים העשיר שינה תיכף את דרכו, ואך רץ במשחה גדולה לחפש את האורח הרגול. כשהגיע אל אותו פתח אחורי שבצר, ומצא באותו חדר עלוב את ראש הישיבה עומד וממתין עליו, לא היה מסוגל כך לראות את האורח החשוב מגיע דרך פתח עלוב זה. - הוא החל בוכה בדמעות רותחות, ולאחר שנתן 'שלום עליכם' לאורחו ברוב רגש, הוא היה נסער מאוד, מדוע אל נכנס הרבי דרך הפתח הראשי? - שאל במפגיע.

התנצל רבי אלחנן והסביר, שבהיותו נוטף מים ובין, לא רצה לטנף את כל השטיחים הנהדרים הפרוסיים בכניסה הראשית.

אך העשיר לא קיבל את ההתנצלות, והחל לבכות בקול גדול: וואס טוהט איר מיר [מה הנכם עושים לין רבינו]? זעק, הרי ממצב כזה עלול להתקלקל חינוך בני בית! - מחנך אני תמיד את בנותי היקרות שהתורה חשובה יותר מכל דבר אחר בעולם, ושכל ענייני עולם הזה לא נבראו כי אם לשרת את התורה הקדושה ולכבד את לומדיה! והנה רואות הן כאן שהרהיטים והשטיחים הנוצצים חשובים יותר מן התורה... אנא במטותא מבקש אני מאוד מכבוד ראש הישיבה שימחול על טרחתו וילווה עמי.

תיכף תפס העשיר בידו של ראש הישיבה ברוב חיבה וכבוד, יצא עמו בחזרה החוצה אל החצר האחורית, סובב עמו יחדיו בחזרה את כל הטירה, והכניסו ברוב פאר והדר בדוקא דרך הכניסה הראשית, כשהוא מבקשו לצעוד פנימה עם מגפיו המרופשים ומעילו הרטוב על השטיחים היוקרתיים ביותר! כל אלו לא נועדו באן אלא לכבודו - הכריז העשיר, יבוא נא פנימה כבוד הרבי עם כל הבוץ והלכלוך שעליו, ואל ישית לב לכך שמתלכלך הבית, כדי שיראו בנותי ויבינו שכבודה של תורה חשוב מכל דבר אחר בעולם, ובוהו יוקירו ויכבדו יותר את התורה ואת לומדיה, ויידעו לכבד גדולי ישראל בכל לב.

[א. ה. לפי גרסה אחרת התרחש טיב מעשה זה עם ר' אלחנן זצ"ל, בביתו של הנגיד הצדיק מוהר"ר שרגא פייבל פרנק זצ"ל מקהילת 'קובנא' שבליטא, וממקורביו של הגאון הצדיק רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שאף הוא נודע כלמדן גדול וכגביר עשיר תומך תורה גדול. הוא נפטר בגיל צעיר וציווה לאלמנתו להשיא את בנותיהם אך ורק לתלמידי חכמים מובהקים. וזכה אכן בזכות הערצת התורה המופלאה לבנין וחתנין רבנן גדולי עולם, בינים היו הגאון הצדיק רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל (ראש ישיבת סלוצק ועץ חיים בעל "אבן האזול"), הגאון רבי ברוך הורוויץ זצ"ל (ראש ישיבת סלבודקה), הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל (ראש ישיבת חברון ובעל "לבוש מרדכי") ועוד].

וכענין שנודע מהרה"ק השרף מקוצק זצוק"ל, כאשר התאונן אחד מן הבעלי בתים שאין בתו רוצה להינשא לתלמיד חכם וכן תורה. - אמר לו, וכי מה פלא יש בדבר, הרי זאת ראתה תמיד בבית אביה, שאת בחורי הישיבה שבאו לאכול אצלכם 'מיים', האכלתם בעדשים פשוטים [בעבאלאך...], ואילו את הבשר הדרשן והמאכלים החשובים השארתם לימים אחרים... ולמה אם כן תרצה הבת להינשא לנחות דרגא שנותנים לו מן הבעבאלאך...
ת. נ. צ. ב. ה.

משה". שבימי חורפו בהיותו בראדן היה לומד בחברותא עם הגאון רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד, והנה יום אחד הגיעה לסגרה לראדן, שלרבי אלחנן נולד בן למזל טוב!
נכנס רבי אלחנן אל רבו החפץ חיים עם הבשורה הטובה והמרנינה, ואמר שברצונו לנסוע לביתו כדי לערוך את ברית המילה לבנו כדת וכדין. שאל אותו החפץ חיים: האם אתה מוזהל? וכשנענה בשלילה, אמר החפץ חיים: הנה בודאי יש מוהל בעיר, ואם נכח תעשהו אתה שליח, ואין צורך שתיסע בעצמך בשביל תורה הברית, תישאר נא עתה כאן בישיבה, אין זה מצדיק ביטול תורה!
[החפץ חיים ידע היטב למי פוסק זאת, וכמובן אין מכאן הוראה לרבים. - אבל ארווחא אנן לפי דרכנו, להפיק לקח מוסר השכל, עד היכן מגועת הערכת וחשיבות אהבת לימוד התורה].

אחד העשירים הגדולים ביותר ברוסיה שלפני המהפכה הבולשביקית, היה איש יהודי נכבד בעמיו, הלא הוא הרב דיינים ז"ל, הונו האגדי הסתכם בכמה מיליארדים! - אך כל זאת לא הפחית כלום מיראתו וצדקותו הגדולה.
הוא היה מוקיר תורה בכל ליבו, כבודה של תורה היה יקר בעיניו עד מאוד, ולכבודם של תלמידי חכמים היה גדולי תורה וראשי ישיבות היה יוצא מגדרו. הרב דיינים היה מחזיק בעצמו על חשבונו האישי כמה ישיבות גדולות ומפוארות, שכל הוצאותיהם היו עליו ועל צוארו בלבד. ומלבד זאת היה גם מפור הון רב עבור החזקת מוסדות התורה, והחזקת תלמידי חכמים עניים.

ואכן התקיימה בו בעשיר יקר זה הבטחת חכמינו ז"ל (שבת כג): "דמוקיר רבנן הווי ליה חתנוותא רבנן", וזכה לחתנים גאוני עולם שברבות הימים היו מגדולי הדור. אחר מהם הוא הגה"צ רבי אברהם יצחק בלוך זצ"ל ריש מתיבתא דישיבת טעלוז.

לאחר המהפכה הגדולה ברוסיה גולו ממנו הבולשביקים את רוב רכושו, על פי החוק החדש והאכזר שהלאים את כל רכוש מיליוני האזרחים לקופת המדינה. ומאו נעשה 'יורד', ומכל העושר האגדי לא נשאר בידו כמעט כלום. אך כל זאת לא פגם בשמחתו כלום, הכסף לא היה עיקר משוש חייו, והיה מתנחם תמיד בכך שעדיין נשארו לו ילדומים יקרים מפז ומפנינים ששוויים לא יסולא בפז, ואותם לא יוכלו לקחת ממנו לעולם! הלא הם חתניו הגאונים הצדיקים שביהנו פאר כראשי ישיבות בליטא.

מעשה מופלא סיפר מרן בעל ההילולא הגאון רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד, אודות 'כבוד התורה' העצום של הרב דיינים.

היה זה בימיו הטובים של העשיר, בשנות השבע כשחלש על מצבורי הון אדירים, עולם התורה באותם זמנים היה פורח ומשגשג בתרומותיו הענקיים להחזקת התורה, כשהוא מוריס סכומים עצומים להגדיל תורה ולהאדירה!
אחת לשנה היה רבי אלחנן מגיע לביקור בטרקלינו ההדור של הרב דיינים, ושווה בביתו ימים מספר, שהפכו לימי 'הג' של ממש בבית משפחת דיינים, הוא היה מפז וממכריב סביב הגאון הצדיק, ועושה מעבר ליכולתו למען כבודו של ראש ישיבת ברנוביץ' המפורסם. וברטר עזיבתו את הטירה בחזרה לישיבתו הקדושה, היה העשיר מווייל מכיסו סכום אדיר, שהחזיק את כל הישיבה כולה במחצית השנה!

באחד השנים היה חורף קשה במיוחד, השלגים הרבים שברוסיה הקפואה שבו את הדרכים, וכתוצאה מכך התעכבו תרומות רבות משיבתו הגדולה של רבי אלחנן בברנוביץ, והישיבה נקלעה למצב קשה. רבי אלחנן נאלץ לצאת תיכף למסע 'גיוס כספים' דחוף, על אף הקושי הגדול שדרכים בימים חורפיים קשים שכאלו.
החליט רבי אלחנן לצאת אל עירו של הרב דיינים, שם ידע

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מחקשים מחזמים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! את תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה. Anyone Interested in receiving Liv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net or zelig@gmail.com or text 718-249-7173